

PRRSV heeft varkens houderij in de tang

De varkensziekte PRRSV, ook wel Abortus Blauw genoemd, heeft twintig jaar na zijn ontdekking de wereld veroverd. Naast die grote verspreiding heeft het virus zich genetisch zo aangepast dat er vele types bekend zijn. Hoe gaan we om met de schade die het virus veroorzaakt en kunnen we er als varkenssector ooit vrij van komen?

FRANK DE VRIES

In 2007 werd in Azië een Chinees hoog-pathogeen type van het PRRSV-virus gevonden. Voor zover bekend is dit type tot op heden niet 'overgewaaid'

naar Europa. Maar we kunnen erop wachten. Of dit type bij aankomst hier net zo pathogeen is als daar nu, weten we niet zegt Nico Wertenbroek. "Hopelijk wordt

Hygiëne is en blijft noodzaak, ook voor PRRSV.

het virus zwakker op zijn weg naar ons toe." Wertenbroek is technisch service-manager bij Boehringer Ingelheim en vanuit zijn functie sterk betrokken bij de PRRSV-problematiek. "De vraag is: wanneer nemen we welke stam mee vanuit het buitenland." Het intensieve verkeer in de wereld van mens en dier maakt de kans op verspreiding van een aandoening als PRRSV veel groter dan vroeger toen veel minder werd gereisd en getransporteerd.

Slim virus

Het virus heeft de onaangename eigenschap dat het zichzelf kan veranderen, muteren dus. En dat gebeurt continu en

over de hele wereld. "Gelukkig zijn niet alle stammen even pathogeen", legt Wertenbroek uit. Recent is een nieuwe stam van PRRSV beschreven in Wit-Rusland die nu ook al wordt aangetoond in Oost-Europa. Deze stam wordt als een zeer hoog- pathogene veldstam gezien. Juist doordat het virus zich kan veranderen, is hij in staat om het afweerapparaat van het varken te omzeilen. Ook zijn vele virusstammen zo slim om weinig gevoelig te zijn voor vaccins. Een grillig virus dus dat moeilijk grijpbaar is. En het richt veel schade aan in onze varkenspopulatie. Diverse virusexperts over de hele wereld buigen zich over de vraag hoe we de ziekte kunnen controleren of zelfs uitbannen.

Hoe verder

We zien wereldwijd steeds meer doorbraken op gevaccineerde bedrijven, vertelt Wertenbroek. Toch ziet hij vaccinaties nog steeds als een belangrijke ondersteunende maatregel om de ziekte te beteugelen. "Maar je kunt als varkenshouder vaccinaties nooit los zien van maatregelen in je management. "Door uitsluitend te vaccineren, zul je worden teleurgesteld als veehouder." Als belangrijke managementmaatregelen ziet Wertenbroek onder andere een goede externe en interne biosecurity, waaronder het correct omgaan met verschillende leeftijdsgroepen in de stal en het juist managen van logistieke dierstromen. "In de ideale stal wordt slechts een leeftijdsgroep gehouden, maar dat zal meestal niet kunnen. Een quarantainestal is een noodzaak, niet alleen voor PRRSV, maar voor het totale ziekte-management op het bedrijf. In de VS is recent een zeer groot PRRSV-project gestart. Daar wil men met een collectieve aanpak complete staten of grote regio's vrij gaan maken van deze ziekte. Een vaccinatieprogramma in combinatie met strakke maatregelen in het management op het bedrijf is daar de strategie. Hebben we nieuwe vaccins nodig met al die varianten van het virus? Volgens Wertenbroek zijn de stammen in de huidige vaccins zo'n tien tot twintig jaar hetzelfde gebleven. Boehringer werkt met een zogenoemde type 2-stam van PRRSV in zijn

Virus in het kort

Begin jaren negentig werden de eerste stammen van PRRSV ontdekt. De bron ligt waarschijnlijk in Wit-Rusland. Er zijn meer types van dit virus vastgesteld, elk met verschillende subtypes. Type 1 is het Amerikaanse type en type 2 het Europese type.

De ziekte veroorzaakt reproductiestoornissen en ademhalingsproblemen bij varkens. De farmaceutische bedrijven Intervet, Boehringer Ingelheim en Merial bieden levende en/of geïnactiveerde vaccins aan. Ook lokale farmaceuten, onder andere in China en de VS, verkopen vaccins ter preventie van deze aandoening. Levende vaccins worden toegepast bij zeugen en vleesbiggen en geïnactiveerde alleen bij zeugen.

Varkens zijn de enige dieren die gevoelig zijn voor het virus. De mens is er ongevoelig voor. De verspreiding van het virus vindt plaats via de lucht, direct contact, besmette materialen en sperma. Ook stekende insecten worden als bron van overdracht genoemd.

vaccin. Concurrent Intervet maakt gebruik van de type 1-stam. Op dit moment is er nog steeds een goede kruisimmunitet tussen de meeste veldvirussen en de immunitet die wordt opgewekt door het vaccinavirus.

Pilotproject

We zien in de Deense varkenshouderij meer transparantie over de ziektestatus van de varkensstapel dan bij ons. Dat erkent Bonne van Dam, beleidsmedewerker van de Productieschappen Vee, Vlees en Eieren (PVE). "We laten als PVE voor de ziekte PRRSV een bureauonderzoek uitvoeren door de GDE en de faculteit in Utrecht. In juni zijn ze klaar met dit onderzoek. Later in het jaar willen we een pilotproject opstarten in een varkensarme regio. Daar willen we de ziekte proberen te beheersen en misschien zelfs uitbannen." Van Dam denkt hierbij aan strenge sanitaire maatregelen en regels over de aan- en afvoer van dieren en mest. Ook de rol van vaccinaties wordt meegenomen. ⚡

FOTO: MARCEL BEKKEN